

УДК 796.5

ББК 75.8

Василь Луцький, Микола Соя

ОЦІНКА РОЗВИТКУ ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЕД ШКОЛЯРІВ ПРИКАРПАТТЯ

У статті здійснено оцінку туристично-краєзнавчої діяльності серед дітей та юнацтва Прикарпаття. Прослідковано динаміку розвитку галузі, підготовку відповідних педагогічних кадрів та проаналізовано основні тенденції щодо активізації молоді до занять фізичною культурою, зокрема туризмом та краєзнавством.

Ключеві слова: активний туризм, туристично-краєзнавча діяльність, види туризму, мандрівки, екскурсії, змагання, семінари.

В статье проведено анализ туристическо-краеведческой деятельности среди детей и юношества Прикарпатья. Прослежено динамику развития отрасли. Подготовку педагогических кадров и проанализировано основные тенденции относительно активизации молодежи к занятиям физической культурой, особенно туризмом и краеведением.

Ключевые слова: активный туризм, виды туризма, туристско-краеведческая деятельность, путешествия, экскурсии, соревнования, семинары.

In this article the tourism and local history activity among Carpathian children and youth is evaluated. The dynamics of branch development, preparation of appropriate teaching staff is traced and major tendencies to enhance the youth to physical training, including tourism and local history is analyzed.

Keywords: active tourism, kinds of tourism, tourist and area studies activity, tours, excursions, contests, seminars.

Постановка проблеми та аналіз результатів останніх досліджень. Для розвитку Карпатського регіону пріоритетним є освоєння його туристичного потенціалу. Для підтвердження обґрунтованості цього вибору можна привести наступні основні аргументи: наявність необхідної природно-ресурсної бази; великий потенціал для розвитку різних видів активного туризму; вигідне географічне положення; висока екологічна безпека регіону; соціально-економічна специфіка гір.

Зважаючи на місце і роль туризму в житті суспільства, держава проголошує його одним з пріоритетних напрямків розвитку національної культури та економіки [3].

Сучасний стан та перспективи активного туризму в Україні та в Карпатах висвітлено у працях О.М. Сердюка (2006), Є. Рута (2006), Т.В. Блістива (2006), Ю.А. Грабовського (2007), О.Ю. Дмитрука (2008), Н.В. Савченка (2009), О.Я. Федорова (2009) та інших. Ми вважаємо проблему надзвичайно важливою і такою, що вимагає подальшого вивчення.

У розвитку вітчизняного туристичного руху помітну роль відіграє спортивно-оздоровчий туризм. По суті він є однією з найдоступніших і масових форм активного відпочинку, пізнання та вивчення навколишнього світу. Він передбачає подолання маршруту активним способом, тобто без використання транспортних засобів, покладаючись лише на свої власні сили. Активний рух є визначальною рисою спортивно-оздоровчого туризму. За цією ознакою його можна назвати активним туризмом. З самої назви – “спортивно-оздоровчий туризм” – випливає його оздоровчий аспект у поєднанні з активною формою здійснення походу. Найпоширенішими видами активного туризму є: пішохідний, водний, велосипедний, спелео, гірський, лижний, кінний туризм.

Значення активного туризму для суспільства важко переоцінити, адже він сприяє раціональному використанню вільного часу, активному та здоровому способу життя. Молодь в походах готується до трудової діяльності і військової служби, розвиваються прикладні навички життя у природних умовах. Особливе значення має оздоровчий ефект туризму, її корисний результат систематичного загартування організму і заняття

фізичною культурою, що призводить до значного зниження захворювань. Заняття активним туризмом сприяють вихованню населення, особливо молоді, у дусі любові до Батьківщини, пізнанню своєї країни, її історії та сьогодення, патріотичному та екологічному вихованню, пізнанню природи свого краю [6].

При цьому активний туризм не потребує значних організаційних зусиль чи великих капітальних вкладень, бо ґрунтується на природних ресурсах країни, вільній ініціативі людей, характеризується найбільшою активністю поведінки і сприймання людини. Активний туризм найбільш доступний і дешевий з усіх видів туризму для населення без обмеження віку.

Особливо важливим є також позитивний вплив активного туризму на організм дітей. Встановлено, що регулярне заняття активним туризмом посилюють функціональний стан кардіореспіраторної системи, що проявляється у збільшенні життєвої ємкості легенів, зростання аеробних можливостей організму [5].

Мета дослідження – дати характеристику розвитку туристично-краєзнавчої діяльності школярів Прикарпаття на сучасному етапі.

Методи дослідження. У процесі дослідження здійснювали аналіз документальних матеріалів, звітів Івано-Франківського обласного державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді, з використання спеціальних методів дослідження: проблемно-хронологічного, порівняльно-історичного, польові спостереження та статистична обробка кількісних даних.

Результати дослідження та їх обговорення. Сьогодні в Україні простежується тенденція до погіршення стану здоров'я школярів. Це обумовлено посиленням негативного впливу екологічних, економічних, соціальних та інших факторів. Статистика свідчить, що при вступі до школи кожна третя дитина має різноманітні відхилення у стані здоров'я, а до завершення навчання – кожна друга. Кількість здорових випускників, за даними різних фахівців, за останні роки становить від 5 до 25% [2]. Однією із таких причин відхилень є недостатня рухова активність дітей та молоді.

Важливо на сучасному етапі залучення до занять активним туризмом як найбільшої кількості дітей та молоді. Так, за даними звітів Обласного державного центру туризму та краєзнавства учнівської молоді (ОДЦТКУМ) [4].

У 2012 році на Прикарпатті проведено ряд масових туристських заходів:

- XII обласні змагання з лижного туризму серед учнівської молоді;
- 35-ті обласні змагання юних геологів, XI обласні змагання з техніки пішогохідного туризму “Пам’яті ветеранів туризму”;
- 53-ті обласні туристські змагання “Чемпіонат області з пішогохідного туризму серед учнівської молоді”;
- обласні змагання з техніки пішогохідного туризму “Срібний карабін” серед гуртківців позашкільних навчальних закладів;
- масове сходження школярів області на найвищу вершину Українських Карпат г. Говерлу;
- першість області з техніки пішогохідного туризму в закритому приміщенні;
- зональні змагання з пішогохідного туризму серед гуртківців облдержцентру туризму і краєзнавства учнівської молоді;
- зліт-змагання гуртківців-краєзнавців облдержцентру туризму і краєзнавства учнівської молоді, активістів обласної туристсько-краєзнавчої експедиції “Люби і знай свій рідний край”.

Слід відзначити, що група вихованців ОДЦТКУМ приймали участь у II Всеукраїнській краєзнавчій конференції “Мій рідний край, моя земля очима сучасників” в

м. Миколаєві та у Всеукраїнській краєзнавчій філософській конференції “Пізнай себе, свій рід, свій народ”, що становить важливий чинник патріотичного й громадянського виховання підростаючого покоління.

Творчі роботи гуртківців експонувались на II Всеукраїнській виставці-звіті дитячої творчості “Країна юних майстрів” в м. Києві. Основні масові туристично-краєзнавчі заходи зазначені у табл. 1.

Таблиця 1

Масові туристично-краєзнавчі заходи з дитячо-юнацькою молоддю Прикарпаття

№ п/п	Назва заходу	Кількість груп	Кількість учасників
	Туристсько-спортивні заходи		
1	Обласні змагання з лижного туризму серед учнівської молоді Дистанції III класу	7	56 уч.
2	I обласні змагання з техніки лижного туризму серед працівників освіти Дистанції II класу	10	60 уч.
3	34-ті обласні змагання юних геологів	10	60 уч.
4	XI обласні туристські змагання “Пам’яті ветеранів туризму” серед учнівської молоді Дистанції III класу	13	104 уч.
5	Спортивно-туристський оздоровчий табір “Мандрівник” в рамках якого проведено 53-ті обласні туристські змагання “Чемпіонат області з пішогохідного туризму серед учнівської молоді” Похід I к. с з технічними етапами дистанції III класу	15	120 уч.
6	Обласні змагання з техніки пішогохідного туризму “Срібний карабін” серед гуртківців позашкільних навчальних закладів Дистанції II класу	18	144 уч.
7	Масове сходження школярів області на найвищу вершину Українських Карпат г. Говерлу		848 уч.
8	Першість області з техніки пішогохідного туризму в закритому приміщенні Дистанції II класу	17	85 уч.
9	Регіональні змагання з пішогохідного туризму серед гуртківців облдержцентру туризму і краєзнавства учнівської молоді	29	203 уч.
	Краєзнавчі заходи		
1	Обласна краєзнавча конференція учнівської молоді “До берегів відродження”		100 уч.
2	Обласний оздоровчо-краєзнавчий табір “Краєзнавець” активістів Всеукраїнських, обласної експедицій та конкурсів		80 уч.
3	Зліт-змагання гуртківців-краєзнавців облдержцентру туризму і краєзнавства учнівської молоді, активістів обласної туристсько-краєзнавчої експедиції “Люби і знай свій рідний край”	16	80 уч.

Важливого значення у популяризації дитячого туризму також відіграє наявність та підготовка туристсько-краєзнавчих педагогічних кадрів. Дана інформація висвітлена у таблиці 2.

Таблиця 2

Підготовка та перепідготовка туристсько-краєзнавчих кадрів

№ п/п	Назва курсів, семінарів, зборів тощо	Кількість учасників	Місце та час проведення
1.	Семінар керівників краєзнавчих гуртків: “Шляхи підвищення ефективності краєзнавчо-дослідницької роботи з учнівською молоддю”	22	12–14.03 м. Івано-Франківськ
2.	Семінар керівників експедиційних загонів “Краєзнавство як засіб виховання та формування творчої особистості шляхом залучення учнівської молоді до активної діяльності з вивченням історико-культурної спадщини українського народу”	27	21.03 м. Івано-Франківськ
3.	Семінар з підготовки суддів дитячих туристських змагань: “Вдосконалення організації та методики суддівства дитячих туристських змагань”	22	2–6.04 смт. Вигода Долинського району
4.	Семінар туристських організаторів шкіл “Туристсько-краєзнавчі заходи з учнівською молоддю як важлива складова навчально-виховного процесу”	21	29–31.10 с. Яблуниця Яремчанської міськради
5.	Семінар керівників шкільних музеїв, кімнат “Шкільний музей – осередок навчально-виховного процесу, важливий засіб формування національної свідомості учнівської молоді”	28	17.10 м. Івано-Франківськ
6.	Курси керівників туристсько-краєзнавчих гуртків	27	7–20.05 смт. Вигода Долинського району
7.	Семінар-практикум спеціалістів відділів (управлінь) освіти райдержадміністрацій (міськвиконкомів), відповідальних за організацію туристсько-краєзнавчої роботи з учнівською молоддю в районі, місті	21	27.09 смт. Гвіздець Коломийського району
8.	Виїзний семінар педагогічних працівників облдержцентру туризму і краєзнавства учнівської молоді по обміну досвідом роботи у Республіці Польща	15	9–14.12 Республіка Польща

Загалом підготовлено:

- інструкторів дитячо-юнацького туризму – 27;
- організаторів спортивного туризму – 166.

Таким чином, можемо констатувати, що на сучасному етапі на Івано-Франківщині розвиток активного туризму відбувається динамічно із зростаючою тенденцією. Важливим чинником також є наявні і підготовлені педагогічні кадри.

Зазначимо, що важливою ланкою розвитку туристично-краєзнавчої діяльності серед дітей і молоді є робота бюджетних гуртків та об’єднань. Інформація щодо кількості осіб, залучених у роботу цих гуртків та об’єднань наведена у табл. 3.

Таким чином, на сучасному етапі в області діє 688 гуртків різноманітного спрямування. У яких задіяні 13 024 особи.

Таблиця 3

Робота бюджетних гуртків та об'єднань

Назва гуртків (творчих об'єднань)	Всього в області		У тому числі					
			У обласному центрі туризму краєзнавства та екскурсій учнівської молоді		У вищих навчальних закладах I-IV рівня акредитації		В інших навчальних закладах	
	Кількість гуртків	Кількість учнів	Кількість гуртків	Кількість учнів	Кількість гуртків	Кількість студ.	Кількість гуртків	Кількість учнів
Юні туристи-краєзнавці (початковий рівень)	97	1 906	5	98	-	-	92	1 808
Туристсько-спортивні								
Пішохідний туризм	159	3094	72	1425	3	57	84	1612
Лижний туризм	4	72	4	72	-	-	-	-
Водний туризм	2	31	2	31	-	-	-	-
Гірський туризм	4	64	2	32	2	32	-	-
Велотуризм	1	17	1	17	-	-	-	-
Спортивний туризм	10	181	5	92	-	-	5	89
Спортивне орієнтування	15	283	2	35	-	-	13	248
ВСЬОГО	195	3 742	88	1704	5	89	102	1 949
Краєзнавчі								
Історичне краєзнавство	131	2445	42	768	3	56	86	1621
Літературне краєзнавство	12	234	8	159	-	-	4	75
Географічне краєзнавство	68	1263	25	462	-	-	43	801
Геологічне краєзнавство	22	405	6	117	-	-	16	288
Юні етнографи (етнографічне краєзнавство)	18	333	12	215	-	-	6	118
Юні екологи-краєзнавці (екологічне краєзнавство)	43	791	4	76	-	-	39	715
Народознавчі	45	845	3	59	-	-	42	786
Активісти шкільного музею	24	467	4	78	-	-	20	389
Юні екскурсіводи	7	135	5	98	1	19	1	18
Туристсько-краєзнавчі	20	341	13	214	-	-	7	127
ВСЬОГО:	390	7 259	122	2246	4	75	264	4 938
Військово-патріотичного Напряму								
“Джура”	1	19	1	19	-	-	-	-
ВСЬОГО:	1	19	1	19	-	-	-	-
Інші								
Основи християнської моралі	5	98	5	98	-	-	-	-
ВСЬОГО:	5	98	5	98	-	-	-	-
РАЗОМ всіх гуртків	688	13 024	221	4 165	9	164	458	8 695

Показовим є той факт, що на Івано-Франківщині для потреб дітей і молоді які займаються активним туризмом функціонують різноманітні табори та бази. Дана інформація, представлена у табл. 4.

Таблиця 4

**Дитячі туристські бази та табори
центрів туризму і краєзнавства учнівської молоді, станцій юних туристів**

	Кількість	З них		Прийнято дітей	Сезонність	Місце розташування
		стаціонарних	пересувних			
1.Табори: - оздоровчі	1	1	-	80	11–24.06	смт. Ворохта
-географів-краєзнавців						
-геологів-краєзнавців						
-археологів краєзнавців						
-екологів-краєзнавців						
-істориків-краєзнавців						
-етнографів-фольклористів						
-інших напрямів краєзнавства						
-туристсько-спортивний табір з денним перебуванням	1	-	1	120	5–13.06	Карпати
Усього	2	1	1	200		
2.Турбази: -власні	1	1		43	кругло-річно	“Мрія” м. Івано-Франківськ
	1	1		650	кругло-річно	“Прут” м. Яремче
	1	1		967	кругло-річно	“Говерла” смт. Ворохта
	1	1		80	кругло-річно	“Черемош” смт. Кути
	1	1		630	кругло-річно	“Карпати” с. Яблуниця,
	1	1		1393	кругло-річно	Спортивно-оздоровчий туристичний центр міжнародного співробітництва дітей та юнацтва
	1	1		-		“Коломийка” м. Коломия
Усього:	7	7		3763		

Таким чином у сімох туристсько-краєзнавчих таборах та закладах мали можливість відпочити і оздоровитися 3763 особи.

Важливим показником активізації туристсько-краєзнавчої діяльності серед дітей та молоді є участь у Всеукраїнських туристсько-краєзнавчих експедиціях, акціях, рухах тощо.

Таблиця 5

Участь у Всеукраїнських туристсько-краєзнавчих експедиціях, акціях, рухах тощо

№ п/п	Назва експедицій, акцій, рухів тощо	К-сть груп	К-сть учасників
1.	“Історія міст і сіл України ”	1362	24367
2.	Чемпіонат України зі спортивних туристських походів серед учнівської та студентської молоді	7	63
3.	“Моя Батьківщина – Україна”;	915	12 475
4.	“Мій рідний край”;	32	480
5.	Гра “Джура” (“Сокил”)	542	5640

Таким чином у Всеукраїнських туристсько-краєзнавчих експедиціях, акціях, рухах тощо прийняли участь 5640 осіб. Це свідчить про зростаючий інтерес дітей та молоді до активного відпочинку й пошуково-патріотично-краєзнавчої діяльності.

Актуальним щодо розвитку масового дитячого та юнацького туризму є активізація міжнародної співпраці та партнерської діяльності. Зокрема укладено угоду про співпрацю між обласним центром туризму і краєзнавства учнівської молоді та польською організацією “Plastun” Fundacja narzecz dzieci i mlodziezy.

У рамках угоди проведено прийом чотирьох груп дітей та працівників позашкільних закладів Польщі та направлено три групи дітей та працівників позашкільних навчальних закладів Івано-Франківської області до Республіки Польща.

З 9 по 14 грудня 2012 року відбувся виїзний семінар-практикум педагогічних працівників та керівників структурних підрозділів центру з виїздом у Республіку Польща.

У 2012 році прийнято також одну групу дітей з м. Ярославля Російської Федерації.

Заслужує на увагу досвід роботи краєзнавчого музею “Рідна земля” Задністрянської ЗОШ І–ІІІ ст. Галицької районної ради (керівник музею – Мазурик Г.В., вчитель іноземної мови).

Музей було відкрито 26 жовтня 2009 р. з ініціативи педагогічного та учнівського колективу школи та громадськості села. Експозиція шкільного музею нараховує 276 експонатів, які розповідають про історію села від часів Галицько-Волинського князівства (XIII–XIV ст.), Австро-Угорщини та Польщі до наших днів.

Розділи музею містять оригінальні знаряддя праці та предмети домашнього вжитку галицьких селян кінця XIX – початку XX ст., характерні для сіл Опільського регіону Прикарпаття, а також зразки народного одягу, взуття та вишивки. Це, зокрема, стародавні гончарні вироби (посуд, іграшки, тарілки тощо), вироби з дерева (лави, скрині, прялки, колиски, веретена), вироби із шкіри (кожухи, постолі, кінська упряж), вишивки та вироби з домотканого полотна (сорочки, покривала, рушники).

Поповнили експозицію музею “Рідна земля”, копії перших друкованих видань Галичини XVII–XVIII ст.

Окремі розділи експозицій розповідають про історію освіти та шкільництва на теренах краю, висвітлюють історію церкви та суспільно-політичне життя села в 30–40 рр. XX ст., боротьбу односельчан за волю України в лавах ОУН-УПА.

Тут проводиться багатогранна пошуково-дослідницька робота, працює рада музею та група екскурсоводів. На базі музею проводяться тематичні екскурсії для школярів та громадськості краю, уроки історії, народознавства, краєзнавчі конференції, вечори до знаменних дат української історії.

Зібрані в музеї матеріали широко використовуються в навчально-виховному процесі, служать благородній справі національно-патріотичного виховання підрастаючого покоління на прикладах героїчної історії українського народу.

На базі краєзнавчого музею “Рідна земля” Задністрянської ЗОШ І–ІІІ ст. неодноразово проводились районні та обласні семінари керівників шкільних музеїв, кімнат, педагогів-організаторів, керівників пошуково-експедиційних загонів, вчителів історії та народознавства.

Цікаву та багатогранну пошуково-дослідницьку роботу в рамках Всеукраїнської експедиції учнівської та студентської молоді “Моя Батьківщина – Україна” по напрямку “Географія рідного краю” проводять члени експедиційного загону Отинійської ЗОШ І–ІІІ ст. Коломийської районної ради (керівник – вчитель географії Козак Б.І.).

Юні краєзнавці поставили собі за мету виявити, дослідити, впорядкувати та взяти під охорону джерела питної води в околицях селища Отинія. Внаслідок пошукової роботи вони виявили та описали 25 джерел, взяли проби води та направили їх на біохімічний аналіз в районну лабораторію. Вода з цих джерел відповідає всім параметрам по якості і придатна для споживання.

Учні очистили дані джерела, обгородили їх та виготовили спеціальні таблички та вказівники з інформацією про кожне з джерел.

Також членами експедиційного загону досліджено та описано топонімічні назви сільських вулиць, урочищ, потічків, лісових угідь, пасовищ. Виявлено місцезнаходження і взято під охорону рідкісні рослини, що занесені в Червону книгу України.

Результати своїх досліджень юні пошуковці неодноразово друкували на сторінках районних газет, ознайомили з ними громадськість та природоохоронні структури району.

Пошуково-дослідницька робота юних краєзнавців сприяє вихованню в учнівської молоді почуття любові до рідної землі, бережливого ставлення до природних ресурсів, екологічному вихованню підрастаючого покоління.

Краєзнавчі матеріали, зібрані юними пошуковцями, в рамках експедиції “Моя Батьківщина – Україна”, широко використовуються в навчально-виховному процесі та поповнили експозиції шкільного краєзнавчого музею.

Висновок

Сучасний стан активного туризму за останні десять років знаходиться на етапі розвитку, та все більшого наближення до міжнародних стандартів: відкривається багато туристичних фірм, вдосконалюється система надання туристичних послуг, знаходяться нові підходи до їх реалізації.

За 2012 рік в області проведено ряд масових туристських заходів, зокрема: XII обласні змагання з лижного туризму серед учнівської молоді, I обласні змагання з техніки лижного туризму серед працівників освіти, 35-ті обласні змагання юних геологів, XI обласні змагання з техніки пішогодного туризму “Пам’яті ветеранів туризму”, 53-ті обласні туристські змагання “Чемпіонат області з пішогодного туризму серед учнівської молоді”, обласні змагання з техніки пішогодного туризму “Срібний карабін” серед гуртківців позашкільних навчальних закладів, масове сходження школярів області на найвищу вершину Українських Карпат г. Говерлу, першість області з техніки пішогодного туризму в закритому приміщенні, зональні змагання з пішогодного туриз-

му серед гуртківців облдержцентру туризму і краєзнавства учнівської молоді, обласний оздоровчо-краєзнавчий зліт “Краєзнавець” активістів Всеукраїнських, обласної експедицій та конкурсів, зліт-змагання гуртківців-краєзнавців облдержцентру туризму і краєзнавства учнівської молоді, активістів обласної туристсько-краєзнавчої експедиції “Люби і знай свій рідний край”.

Таким чином багатий туристичний потенціал нашого регіону створює ідеальні умови для інтенсивного розвитку активного туризму серед школярів [1].

Туризм, як вид діяльності, що здійснюється у тісному контакті з природним оточенням, є дієвим засобом природоохоронного виховання, любові до рідного краю та Батьківщини серед підростаючого покоління.

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України : методологія та методика аналізу, термінологія, районування / Бейдик О. О. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2001. – 395 с.
2. Гущина С. В. Воспитание ценностного отношения школьников к физической культуре / С. В. Гущина // IX Міжнародний науковий конгрес “Олімпійський спорт і спорт для всіх”. – К., 2005. – С. 127.
3. Закон України “Про туризм” з доповненнями. Постанова Верховної Ради України від 29.05.2001 № 2470/III, від 18.11.2003 № 1282-IV // Урядовий кур’єр. – 2003. – № 244. – 25 грудня.
4. Звіт про розвиток туристсько-краєзнавчої роботи в Івано-Франківській області за 2012 р.
5. Наровлянський О. Д. Шкільний туризм / Наровлянський О. Д., Наровлянська М. Д., Пусто-войт В. О. – К. : Шк. світ, 2009. – 128 с.
6. Савченко Н. В. Дитячо-юнацький туризм і краєзнавство: сьогодення і перспективи розвитку / Н. В. Савченко // Дитячо-юнацький туризм і краєзнавство в Україні та формування гармонійно розвиненої творчості особистості : Всеукраїнська науково-практична конференція, 26–28 травня 2009 р. : матеріали доп. та вист. – Івано-Франківськ, 2009. – С. 99–111.

Рецензент: канд. наук з фіз. вих., доц. Ковальчук Л. В.

УДК 796.5:37.015.3

ББК 75.8

Олександр Новосьолов, Сергій Курилюк

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКАРПАТТІ

Досліджено сучасний стан рекреаційно-туристичного потенціалу Прикарпаття та виявлено зрушення у його застосуванні. Здійснено аналіз стану об’єктів рекреаційно-туристичної галузі. Запропоновано перелік стратегічно важливих кроків щодо розвитку рекреаційно-туристичної галузі Прикарпаття.

Ключові слова: рекреаційно-туристичний потенціал, Прикарпаття, об’єкти рекреаційно-оздоровчої сфери.

Исследовано современное состояние рекреационно-туристического потенциала Прикарпаття найдено структурные сдвиги в его освоении. Сделан анализ состояния объектов рекреационно-туристической сферы. Предложен перечень стратегически важных шагов в развитии рекреационно-туристической сферы Прикарпаття.

Ключевые слова: рекреационно-туристический потенциал, Прикарпатье, объекты рекреационно-туристической сферы.

The modern state of recreation-tourist potential of the Prykarpattia and manifesting of structural changes at his mastering are examined. The analysis of the state of objects of recreation-tourist sphere is done. A list strategically of important steps in the development of in the recreation-tourist sphere of the Prykarpattia.

Keywords: recreation-tourist potential, Prykarpattia, objects of recreation-tourist sphere.